

10 . Cârlomănești | Comuna: Vernești | Județ: Buzău | Punct: Arman | Anul: 2017

Anul: 2017

Cod RAN: 50148.05

Perioade: Protoistorie

Epoci: La Tène

Tipuri sit: descoperire izolată

Categorii sit: Domestic

Autori: Monica Chicideanu, Mihai Constantinescu, Sebastian Matei

Instituții: Universitatea București, Facultatea de Istorie, Universitatea București, Facultatea de Istorie, Muzeul Județean Buzău

Raport

În cursul lunii iulie 2017, au fost reluate, după o pauză de doi ani, săpăturile arheologice în cimitirul din epoca bronzului de la Cârlomănești, punctul Arman. Cimitirul este situat în satul Cârlomănești, pe un platou de pe terasa pârlului Nișcov, tăiat de mai multe ravene, cea sudică devenind în timp principalul drum de acces ale satului. Cercetările, începute în anul 20011 printr-o scurtă cercetare de salvare, au dus la descoperirea între anii 2002-2014, a unui număr de 105 complexe funerare din epoca bronzului, atribuite culturii Monteoru. Acestea li se adaugă o serie de complexe arheologice (gropi, vase sparte pe loc, bordeie, cuptoare) aparținând fie culturii Monteoru, fie altor epoci, Hallstatt, La Tène, sec. IV-VI p.Chr., precum și perioadei moderne². Perimetrul necropolei este în cea mai mare parte suprapus de gospodăriile din partea sudică și vestică a satului Cârlomănești, fiind din acest punct de vedere amenințat de lucrările agricole și edilitare de pe suprafața localității. Din acest motiv, dinamica cercetărilor a fost limitată în primul rând de regimul de proprietate al terenurilor. Astfel, până în prezent, cercetările au fost realizate în două sectoare. În perioada 2002-2008, săpăturile s-au concentrat în Sectorul A (Proprietatea Tudor Nicolae), aflată la sud de drumul principal de acces în satul Cârlomănești. Aici au fost identificate 24 de complexe funerare cu o ceramică corespunzătoare stilurilor ceramice Monteoru Ic3-Ib, o depunere Monteoru târzie și numeroase complexe din alte epoci. Între 2008-2014 cercetările au continuat în Sectorul B, aflat la nord de primul sector, pe terenul gospodăriilor Marian Sandu și Țintea Ileana. Aici au fost cercetate 81 de complexe funerare cu o ceramică corespunzătoare stilurilor ceramice Monteoru Ic4-Ic3 și complexe din alte epoci, care, ca și în cazul sectorului A, au afectat uneori complexele funerare din epoca bronzului. În anul 2017 cercetarea arheologică a continuat în sectorul B (Proprietatea Țintea Ileana). S-a urmărit verificarea prezenței înmormântărilor până în marginea ravenei care taie partea de vest a platoului și a măsurii în care necropola continuă spre nord. Un alt obiectiv a vizat completarea golurilor de cercetare dintre secțiunile și sondele mai vechi. Astfel, au fost trasate două secțiuni paralele S. X (10x5 m) și S. XI (7x5 m), dispuse perpendicular pe marginea ravenei care mărginește în partea de vest platoul Arman. Secțiunea S. X suprapune parțial traseul unui sondaj denumit Prelungire S. IX/2014, în care a fost cercetat M. 94. Secțiunea S. XI suprapune parțial capătul nordic al S. VIII/2013-2014. Între cele două suprafețe, se află un răzor delimitat de un șir de vișini, a căror prezență a limitat parțial cercetarea spațiului dintre cele două secțiuni. În cursul campaniei au fost cercetate 10 morminte aparținând culturii Monteoru și patru complexe arheologice din alte epoci. Gropile mormintelor, de formă rectangulară, și mai rar ovală, au adâncimi mici, -0,15-0,60 m, fiind afectate de lucrările agricole, dar și de complexe atribuite altor epoci. Cele mai multe dintre morminte au structuri realizate din pietre de râu, aduse din valea Nișcovului, care placau și umpleau gropile mormintelor. Adâncimea redusă la care se află complexele funerare probabil le făcea vizibile în preistorie. Un caz aparte din acest punct de vedere este M. 111. Acesta nu a avut o structură de pietre sau o groapă vizibilă, ci doar un vas și resturi de dantură de la un individ sub-adult. Din cele 10 morminte, doar unul (M. 114) este un mormânt colectiv care conținea fragmente osteologice de la trei indivizi. Aceștia au fost înmormântați în etape succesive, primul fiind scheletul C, ulterior fiind depuși concomitent indivizii A și B.

Defuncții cercetați până în prezent sunt dispuși aproape de fiecare dată în decubit lateral, chirciți pe partea stângă, excepție de la această regulă fiind M. 113, dispus chircit pe partea dreaptă. De asemenea, M. 115 deși avea structura și inventarul specific înmormântărilor din epocă, era lipsit de oase umane, fiind vorba fie de un cenotaf, fie de un mormânt în care oasele umane au fost distruse de agenții naturali din sol. Scheletele au fost dispuse cu craniile către sectorul V-VSV-SV, care reprezintă orientarea specifică acestui cimitir. Din cele 10 complexe funerare, opt conțin schelete umane înhumate. Mormântul M. 106 este de incineratie, cu fragmentele osteologice depuse printre cioburile unei amfore de mari dimensiuni, spartă din vechime. Toate mormintele descoperite în campania 2017, au inventare funerare, constituite precumpănitor din ceramică, aproape în toate cazurile prost arsă și fragmentată de presiunea solului. Vasele cu forme și decor specifice stilului ceramic Monteoru Ic3 sunt reprezentate de cești cu două torți, askoi, cupe și amfore. În general mormintele conțin între 1 și 3 vase, M. 114 fiind excepțional din acest punct de vedere. Cele șapte vase prezente alături de defuncți, făcându-l cel mai bogat mormânt, în privința inventarului ceramic, din întreaga necropolă (Pl.1/1). Alături de inventarul ceramic, M. 114 conținea și 30 de perle de formă circulară, situate în zona gâtului/toracelui scheletului C. Celelalte patru complexe cercetate în cursul acestei campanii sunt gropi. Cpl. 91 și Cpl. 92 sunt gropi de formă circulară în plan, cu pereții drepecți în secțiune, aflate la circa 0,50 m distanță una de cealaltă. Prima, care a afectat parțial M. 113, conținea oase de animale, cenușă și fragmente ceramice moderne, iar cea de-a doua, fără inventar arheologic, era probabil tot o groapă modernă ținând cont de nivelul ei de săpare. A treia groapă, Cpl. 93, cu aceeași formă în plan și secțiune cu cele descrise anterior, se afla la circa 0,80 m de Cpl. 94. Această groapă, ovală în plan și tronconică în secțiune, a distrus mare parte din structura mormintelor M. 107 și M. 112. Aceste două complexe pot fi datate pe baza fragmentele ceramice descoperite, în perioada La Tène. La limita dintre cele două secțiuni, spre partea de vest a acestora, a apărut și un fragment din corpul și umărul unui vas de mari dimensiuni (probabil o amforă), spart pe loc, care după formă și pastă poate fi datată în prima epocă a fierului. Campania anului 2017 a dus o serie de informații importante pentru înțelegerea dinamicii înmormântărilor de Epoca Bronzului de pe platoul Arman. Pe de o parte descoperirile din S. X arată că înmormântările continuă spre partea de nord a zonei cercetate până în prezent în sectorul B. Pe de altă parte, descoperirea mormintelor M. 108 și M. 114, în extremitatea vestică a platoului ne arată că, în preistorie, platoul era mult mai extins spre vest, ravena care îl mărginește în prezent distrugând probabil unele complexe funerare, situate în marginea platoului. Aceste descoperiri, impun pe viitor și cercetarea suprafeței aflată la vest de S. VIII/20132014, precum și a spațiilor dintre secțiunile mai vechi, pentru întregirea planului necropolei. Întinsă pe o suprafață foarte mare, necropola din punctul Arman, are potențialul de a deveni unul din cele mai mari cimitire ale culturii Monteoru și cele mai interesante, atât în privința inventarelor cât și a complexității practicilor funerare specifice.

Bibliografie

- C. Andonie, R. Avram, R. Băjenaru, 65 de ani de arheologie militară, București, 1994, p.22.

Note

- I. Motzoi-Chicideanu, D. Gugiu, Un mormânt din epoca bronzului descoperit la Cârломănești (jud. Buzău), SCIVA 52-53, 2001-2002, p. 5-41; N. Mirițoiu, A. Soficaru, N. Sultana, Analiza antropologică a osemintelor aparținând mormântului de Epoca Bronzului de la Cârломănești (jud. Buzău), SCIVA 52-53, 2001-2002, p. 43-51.

I. Motzoi-Chicideanu, D. Sârbu, M. Constantinescu, N. Sultana, Mousaios 9, 2004, p. 15-38; M. Constantinescu, N. Sultana, N. Mirițoiu, Analiza antropologică a osemintelor din necropola de epoca bronzului de la Cârломănești – Arman, jud. Buzău, Mousaios 10, 2005, p. 45-53; I. Motzoi-Chicideanu, Monica Șandor- Chicideanu, Cimitirul din epoca bronzului de la Cârломănești-La Arman, campaniile 2003-2007, MCA Serie Nouă VI, 2010, p. 21-70; I. Motzoi-Chicideanu, M. Șandor-Chicideanu, M. Constantinescu, Observații preliminare privind cercetările efectuate în anii 2008-2009, 2011-2012 la cimitirul din Epoca Bronzului de la Cârломănești, Mousaios 17, 2012, p. 47-63; I. Motzoi-Chicideanu, M.

Șandor-Chicideanu, Câteva date noi privind cronologia culturii Monteoru, Mousaios 20, 2015, p. 9-53.

Informații suplimentare online

[Raportul 5864 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
